

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

16.000 de Sfinte Liturgii

În ziua de 21 Septembrie anul acesta, în care zi — după Calendarul vechiu, — era sărbătoarea Nașterii Preacuratei Fecioare Maria, Excelența Sa, Înalt Preasfințitul nostru Ierarh, Păstor și Părinte, VALERIU TRAIAN FRENȚIU, a împlinit 45 de ani de când a primit Harul Preoției.

A fost hirotonit adecă în 8,21 Septembrie 1898, în Lugoj, prin punerea mâinilor Episcopului de pie memorie Dumitru Radu. Din această zi și până azi, Înalt Preasfințitul Valeriu Traian a liturgisit în fiecare zi, căci așa a învățat dela Preaiubitul său tată, părintele Ioachim Frențiu: să nu se lipsească nici pe sine, și nici turma încredințată lui, de acest mare dar dat oamenilor de însași bunătatea lui Dumnezeu; adecă de roadele Sfintei Liturgii. Aceasta să o faceți întru pomenirea mea, a zis Domnul celor dragi ai săi, lăsându-le Sfânta liturghie (I. Cor. II, 24-25), ca să vestească patima, moartea și învierea sa, „până când iarăși va veni” (Ibid. II, 26).

Părintele Ioachim Frențiu voia să rămână pururea întru Domnul și Domnul întru el, și această voință și dorință măntuitoare a sădit-o și în inima fiului său, a tinărului preot Traian Valeriu; care încă era convins că, pentru a-ți încălzi sufletul, trebuie să te apropii cât mai mult de jocul Dumnezeirii; și pentru a-l nutri, trebuie să mănânci, precum Domnul poruncește: Luați, mâncați. . . Beți dintr'acesta toți. . . (Marcu, 14, 22-24); și că preotul care știe această (și trebuie să știe fiecare) și nu face cum știe, nu va putea să nădăjduiască viața de veci, și înviere fericită în ziua cea de apoi.

Mai știa venerabilul preot Ioachim — și această știință a infiltrat-o și în inima fiului său, încă din cea mai fragedă copilărie, — că dela un tăciune stins sau acoperit cu spuză, nimic nu se va putea aprinde. Iar preotul, care are menirea să aprindă în sufletele credincioșilor flacăra cea măntuitoare a iubirii de Dumnezeu și a deaproapelui, va trebui mai întâi să fie el aprins și să ardă de această iubire.

Înalt Preasfințitul nostru Păstor, Ierarh și Părinte, s'a apropiat la acest „izvor al iubirii și al dărilor” în toate zilele când numai a putut. Dela hirotonirea Sa întru preot sunt 16.436 de zile. Doar o lună de zile în viață să fi fost reținut dela Sfânta Liturghie, de vre-o boală și când era în vre-o călătorie în tren, ceea ce s'a întâmplat cam rar. În zilele aliturgice de peste an, a făcut Liturgia înaintesfințitelor. Lăsând deci să cadă cele vre-o 400 zile, nu exagerăm susținând că Episcopul Valeriu Traian a celebrat până în prezent 16.000 de sfinte Liturgii. De 16 mii de ori sufletul său s'a nutrit cu Pânea vieții și s'a adăpat la Izvorul nemuririi. De 16 mii de ori sufletul său a rămas în sfântă reculegere, convertându-se întru Domnul Măririi, pe care îl adora tocmai în centrul ființei Sale, și cu care petrecea minute și sferturi de ceas, într-o sfântă și dulce îmbrățișare a făpturii cu Făcătorul, a Părintelui ceresc cu servul și fiul credincios, din țara cea streină a lumii acesteia.

Cu prilejul acesta, se cuvine să-i adresăm Înaltului Ierarh — din tot belșugul inimilor noastre, — cuvinte ca acestea: Întru mulți ani Stăpâne! Adevărat „Sacerdos Eucharisticus”. Acela pe care l-ai primit în centrul ființei Tale de 16 mii de ori, rămână întru Tine, și Tu întru El. Iubit să fii de Tatăl Său. Arate-se Ție, La Tine să coboare, și lăcaș la Tine să-și facă, precum a făgăduit (Ioan, 14, 21-23). La judecată să nu mergi, ci să treci din moarte la viață (Ioan, 5, 24); iar în ziua aceea, gătească-ți Ție Domnul Măririi loc, ca unde e El, să fi și Tu (Ioan, 14, 3).

Pr. Dr. Nicolae Lupu

Păstorii cei adevărați

S'a arătat în două articole anterioare care este rostul Statului în cadrul Bisericii și care este rostul Bisericii, ca Stat al lui Dumnezeu pentru binele omenirii, mai pe sus de Statul laic, supus tuturor fluctuațiilor, ca principii călăuzitoare și metode aplicative. Principiile Bisericii sunt eterne, ca Insuș Dumnezeu, metodele aceleași; ale Statului laic, nu. Problema alternativă, care ni se impune, este: dorim dăinuirea principiilor dumnezeiești, sau, ale celor omenești? Dualismul, duce la anarhie, dualism, care nu e a se confunda cu o leală colaborare a celor doi factori dătători de viață pe pământ, colaborare subordonată Bisericii; natural, unei Biserici vii, îndrumătoare, atârătoare numai de glasul lui Dumnezeu.

Și s'au mai arătat, în trecut, rosturile misionare ale preotului — cât și o anumită tristă stare de lucruri din cadrul tagmei preoțești, lăsând la o parte, pe cele din cadrul ierarhiilor sacerdotale, — acestea, eventual, vor face obiectul unui alt articol.

Să precizăm, deocamdată, prin da și nu, care și cum și-ar îndeplini preotul chemarea. Nu știu dacă astăzi, la Academii teologice, este un atent obiect de studiu, *sociologia creștină*, — pe vremea mea, nu am apucat aceste preocupări, — am studiat doar pastorală, studiu unilateral, restrâns, hieratic.

Preotul Nu poate învăța afaceri de nici un soi; — el poate face un singur fel de negoț — convertirea rătăciților, și, un singur comerț — răscumpărarea sufletelor. — Altarul, nu poate fi transformat în tarabă, iar biserica, în prăvălie. Patrafirul nu e o unealtă lucrativă ci, un semn al sfințeniei în gânduri, vorbe și fapte. Pentru drepturile sale materiale, pentru anumite servicii prestate, preotul nu poate chema în ajutor jandarmul, primăria, prefectura, justiția și procatării, — să-și cheme virtuțile sale nobile de preot în ajutor, iar pe Dumnezeu, prin rugăciunile sale. — Paserile ceriului, crinii pământului și miile de misionari, de lauda, jertfa și luminata lor viață, e plină toată cartea universală a lumii, ne sunt atât de grăitoare mărturii. Cine nu-l poate urma pe Isus, nu-i poate fi nici apostol, nici mai înainte, învățacel. Biserica nu e de esență și factură omenească, ci de o înaltă spiritualitate divină. Cine pune, sau, e silit să pună la loc de frunte stomacul, acea nu mai poate servi integral, sufletului — creațiune eternă a Dreptului Dumnezeu.

Adaug o paranteză: selecționarea, în cadrele anilor de teologie, a celor ce vor să devină slujbașii lui Dumnezeu pe pământ. O selecționare prin examenele de absolvire, nu este un criteriu moral — și, nici nu se urmărește acest lucru. Noi credem că bun preot

e acela care are toate podoabele virtuților și deprinderilor morale, și nu acela care e tobă de dogme, metode, istorie, oratorie — deci un fel de *doctor*, ci, cel ce — pe lângă vocație, e o frumusețe morală ca om. Fericiți sunt aceia cari pot sălășlui în mintea și inima lor virtutea și știința. Pentru că „nu tot cel ce zice Doamne, Doamne, va intra în împărăția Ceriului...” adecă nu tot cel ce va avea diplomele de absolvire Teologiei va fi și un preot bun, ci cel ce ajuns în via Domnului, va face întru toate voia Lui. . . Ori, preotul nu va avea să transforme parohia și Biserica într-o Academie teologică — ci, într'un lăcaș de intrămare și frăție morală, de reculegere și trăire spirituală — de unde să plece cu merinde reconfortatoare și plină de alinare și îndreptare, cel puțin pentru o săptămână — când, în candila inimei sale i se va turna din nou și din belșug, oleiul înălțărilor și bucuriilor morale — întru spiritualizarea vieții sale nu numai sufletești ci, și materiale. . .

Preotul nu-i îngăduit să profeseze pătimăș nici un program politic, și nici să facă pe agentul și electoral. Tărirea preoților în băltoacele politice a fost cea mai grea lovitură ce s'a dat vreodată Bisericii, — urmările s'au văzut și în timp de pace și în timp de război — când, de altfel, nu se mai face politică.

Preotul nu are voie să frunzărească Biblia Satanei, — să se dea alcoolului, să ducă o viață ostentativ mondenă etc.

Dacă nu poate — e mai bine să-și ia copiii de mână și soția și să plece pe alte meleaguri ale preocupărilor. În acest caz înalta autoritate a Bisericii trebuie să se îngrijească de acești preoți spre a fi plasați în slujbe lumești — unde nu li se mai cere să nu murdărească odăjdiile și reverenda pe care nu le mai poartă — să li se caute un loc la pită, fiindcă, pe drumuri încă nu pot fi lăsați. Grija Bisericii să se extindă asupra acestora și atunci când — din blestem, sau nenorocire, — nu mai fac parte din albul clerului: e lucru și creștinesc e și părintesc. —

Da, preotul, conform preceptului biblic, trebuie să fie tuturor de toate, în locul întâi, și, numai în locul al doilea, lui-și.

Preotul nu se reprezintă pe sine, între oameni, ci, pe Bunul Dumnezeu.

În toate acțiunile sale — gând neștiut de nimeni; vorbă, rostită între doi, sau mai mulți inși; faptă, ce stă în văzul și judecata lumii, — preotul trebuie să fie purtătorul Lui Dumnezeu pe pământ. Îndrumător, zi și noapte. Binevestitor, în toate. Prezent, în tot locul. Vorba și cuvintele lui, să fie o rugăciune. Fapta lui, un altar de cuminecare.

După sfânta Biserică, locuința preotului

este un loc de unde pleacă Binele în lume, vatra luminoasă, unde vin să-și întremeze inima și zilele toți cei oboșiți, nenorociți, nedreptățiți de semeni și de viață.

Numai astfel Biserica este vie, — iar preotul un factor absolut necesar în gospodăria spirituală a societății omenești.

Valeriu Bora

Comemorarea Episcopului Ioan Bob.

Duminică, 19 Sept. a. c., scriitorii și poeții ardeleni grupați în jurul ziarului *Ardealul* din București, au descins la *Medias*, unde au aranjat o frumoasă șezătoare literară. Cu acest prilej au comemorat și pe Episcopul de pie memorie *Ioan Bob*, ctitorul bisericii noastre.

Solemnitatea a avut loc dimineața în biserică, unde oaspeții au putut vedea pe perețele din dreapta chipul marelui ctitor și placa comemorativă, așezată cu cinci ani în urmă de fineretul unit, încadrate într'un frumos brâu de flori și brad. Sf. liturghie a fost celebrată de p. canonic *Augustin Folea*, trimisul Preaven. Conzistor, asistat de p. protopop *Eugen Ciunganu* și p. *Valeriu Stoian*. Răspunsurile au fost date de admirabilul cor „Doina Târnavelor“ de sub conducerea d. A. Miștelu.

După parastasul oficial pentru odihna marelui Episcop, p. A. Folea, în cuvântarea finută, a lăudat inițiativa scriitorilor și ziaristilor ardeleni cari au venit să comemoreze pe Ep. Ioan Bob care a fost nu numai un mare ctitor de biserică, ci și un mare luptător național. A vorbit apoi pe larg, documentat și cu competența istoricului, p. Dr. *Coriolan Suciu*, directorul Liceului „Sf. Vasile cel Mare“ din Blaj, arătând realizările Episcopului, pe teren bisericesc și lupta națională deschisă de el, prin acel faimos „Supplex Libellus Valachorum“ dela 1791.

La sfârșit p. Eugen Ciunganu, mulțumite conferențiarilor, oaspeților dela București, pentru osteneală, precum și reprezentanților autorităților locale și tuturor bunilor Români cari au fost de față într'un număr foarte mare la această pioasă comemorare.

În aceeași zi după masă a avut loc șeză-

toarea literară. Programul compus din coruri, poezii originale citite de autori și mai ales conferința d-lui *Ghiță Pop* fost ministru, despre „România în fața Europei noi“ precum și doinele executate de Puiu Cucu, originar din județ, — au lăsat o adâncă și frumoasă impresie în sufletele celor prezenți. Inițiatorul ambelor manifestări este d. *Gheorghe Togan*, fiu al Bisericii și orașului nostru. (*Valeriu Stoian*).

Pentru ca biserica să fie cercetată

În multe comune — mai ales prin Banat — cercetarea bisericii în Dumineci și sărbători mai mici din partea credincioșilor noștri lasă mult de dorit. În schimb, cu prilejul cununiilor — credincioșii curioși să vadă mirii — umplu biserica. Incolo, de multe ori preotul celebrează sf. liturghie fiind de față doar cantorul și crâșnicul. Nu insist asupra motivelor necercetării bisericii; un lucru vreau să precizez: Cum s'ar putea rezolvi această importantă problemă de ordin pastoral? Ce va face preotul în asemenea cazuri?

a) Pilda păstorului, care aleargă după oaia rătăcită arată limpede directivele de urmat. Preotul bun cunoscând cuvintele sf. Scripturi: „Priveghează în toate, rabdă răul, slujba fă-ți-o deplin“, se va ocupa mai intens de *pastorația individuală*. Dacă credincioșii nu vin la Biserică, preotul merge la ei. Și astfel într'o bună zi — mai ales iarna când credincioșii sunt acasă — anunțat, ori ca din întâmplare, se abate pe la casele lor și din vorbă în vorbă, preotul trece pe nesimțite la scopul principal al vizitei: cercetarea bisericii. După asemenea vizite pastorale, credincioșii se vor simți obligați să întoarcă vizita preotului și astfel vor veni la biserică. Dacă preotul e bun psiholog — prin vizitele pastorale — va ajunge la rezultatul dorit.

b) *Celebrarea punctuală* a serviciului

divin este iarăși un mijloc spre a atrage pe credincioși la biserică. Dacă serviciul divin începe la ore fixe, credincioșii se pot orienta și vin bucuroși la biserică. Prin Banat — în parohiile compacte — așa numita slujbă mică — *Utrenia* — se începe pe la ora 7 dimineața, credincioșii merg apoi acasă, ca pe la ora 10 să vină la slujba mare: *Liturghia*. Prin Ardeal, și mai recent prin unele parohii din Banat, *Utrenia* este împreună cu *Liturghia*. Separarea *Utreniei* de *Liturghie*, prezintă inconvenientul, că puțini credincioși pot lua parte la *Utrenie*, iar dacă iau parte, la *Liturghie* nu mai vin și așa rămân lipsiți de roadele spirituale ale *Liturghiei*. Împreunarea *Utreniei* cu *Liturghia* prezintă avantajul participării credincioșilor. În orice caz celebrarea lor trebuie potrivită astfel, ca pe la orele 12 serviciul divin să fie gata și credincioșii să plece pe la casele lor. E de prisos lungirea fără trebuință a serviciului divin. Cunosc cazuri, când unii preoți tineri în hiperzelul lor încep serviciul divin la ora 8 terminându-l la ora 1 a. m. Să nu abuzăm de răbdarea credincioșilor noștri! În principiu celebrarea *Utreniei* și *Liturghiei* nu trebuie să țină mai mult de 2-3 ore, în cazul contrar preotul va fi pus în delicata situație de a nu avea credincioși la biserică.

c) *Predica este* iarăși un mijloc puternic spre a atrage pe credincioși la biserică. Pentru a înlătura eventuală monotonie a amvonului, predica trebuie să fie sistematică, bine pregătită, atractivă și actuală.

Unii preoți predică numai atunci când sunt mai mulți credincioși la biserică, alții predică regulat, dar fără plan anumit. Puțini sunt preoții cari în decursul îndelungatei lor pastorații au expus credincioșilor în cicluri de predici sistematice întreaga doctrină cu toate comorile ei: dogmatic-apologetic, moral și liturgic. Câți

FOIȚA „UNIRII“

Parohul din Ars

— Modelul preotului supranatural —

Sf. *Ioan Vianney*, cunoscut în lumea întreagă sub numele popular de „Parohul din Ars“, a inspirat multe condee de seamă și mulți oratori înălțărați ai amvonului catolic. Între aceștia din urmă se înșiră și ilustrul predicator francez, *P. Stéphen Coube*, pe care l-am mai întâlnit în coloanele „Unirii“. Dăm în șirele ce urmează frumosul discurs ținut de acesta cu ocazia unui mare pelerinaj al clerului catolic francez la Ars:

Cu spuma la gură, pradă unor înfricoșătoare convulsii, un îndrăcit se rostogolea pe pământ; *volutabatur spumans*. Înzadar recursese tatăl său la toate remediile omenești, înzadar îndeplinseseră apostolii asupra lui riturile cele mai puternice. Nefericitul tânăr continua să sufere. Dar iată că sosește Mântuitorul nostru Isus Hristos: el poruncește diavolului să iasă, și acesta se supune; dar se supune cu mânie, scuturându-și și sfâșiindu-și victima, așa încât cei de față, văzând pe sârmanul pacient căzut la pământ și fără suflare, strigă: *Mortuus est!* A murit!

Isus se apropie de el, îl ia de mână, îl reînsuflește și-l dă vindecat tatălui. Și cum apostolii, mirați, îl întreabă în taină pentru ce ei n'au reușit să alunge duhul cel rău, le

răspunde că exorcismul este o lucrare supranaturală și care nu poate fi dusă la bun sfârșit decât prin rugăciune și mortificare: *oratione et jejunio*.

Mi-se pare, domnilor, că acest îndrăcit este imaginea desăvârșită a societății moderne. De un veac și ceva, de când s'a lepădat de Dumnezeu, ea este posedată și torturată de demonul orgoliului, de demonul trupului, de demonul lăcomiei, de demonul anarhiei și al revoltei, de demonul furorilor demagogice și al urelor fratricide. Pradă unor teribile spaime politice și sociale, cu spuma blasfemiei și a necurăteniei la gură, societatea modernă se agită și se sfâșie cu propriile sale mâni. Și celor ce trec li-e milă de ea, și, asemenea martorilor scenei evanghelice, strigă speriați: Aci e moarte!

Uneori niște oameni se ridică și pretind să deslege această mare îndrăcită. Ei speriază să o exorcizeze în numele filosofiei, al științei, al sociologiei, al economiei politice și se feresc de religie. Ce se întâmplă? Toate eforturile lor sunt zadarnice, ca și cele ale ucenicilor lui Hristos! Societatea suferă mereu și cade din ce în ce mai mult în mizeria revoluțiilor. Diavolul continuă să o posedeze și să o tortureze.

Preoții încearcă, la rândul lor, să vindece bolnava. Ei au în fața lor o operă, o parohie, un oraș pe care trebuie să-l mântuiască și să-l redea sănătății sufletului. Căci, preoților, noi suntem în mod esențial exorcisții socie-

tății: noi n'avem altă misiune decât aceea de a alunga diavolii și păcatele. Când eșuăm, când reușim. De unde vine această diferență? De acolo, că în cazul prim am aplicat specificurile supranaturalului indicate de Hristos, rugăciunea și mortificarea.

Or, domnilor, parohul din Ars ne oferă aci un exemplu admirabil. El a fost un om eminent supranatural, trăind pentru Dumnezeu și suflete și mort față de sine însuși. El s'a dus la popor, nu înarmat cu un manual de sociologie și de morală naturalistă, ci cu Evanghelia în mână și cu numele lui Hristos pe buze și în inimă.

Noi trebuie să ne nizuim cu atât mai mult să-l urmăm, cu cât ni se prezintă astăzi alte tipuri care ar putea să ne seducă și să ne ducă în rătăcire. Vin la noi cu strălucitoare formule umanitare și democratice pe buze. Dar aceste formule nu sunt după Evanghelie și nu valorează cât mica și simpla rețetă semnată de Mântuitorul nostru Isus Hristos: *Oratione et jejunio*...

Iată pentru ce Papa Leon al XIII-lea, denunțând anumite formule decepționante venite de peste mări, ne spunea: „Păziți-vă, căci acolo, în acele formule, nu este ideal; acolo nu e mântuire; acolo e o primejdie pentru Biserică și pentru societate!“ Dimpotrivă, în decretul de promulgare a eroicității virtuților parohului din Ars, ne asigură că acest mare om a fost dat de Dumnezeu clerului din zilele noastre ca un incomparabil model.

preoți ar putea să întocmească planuri de predici sistematice — așa cum cere planul catehetic — cari să fie aprobate de superiorii bisericești? E lucru știut, că credincioșii nu ascultă cu atenție o predică prea lungă. Cunoscut cazuri când credincioșii nu vin la biserică din cauza lungimei și monotoniei predicii, ori dacă vin, în timpul predicii ies afară din biserică. O predică de cel mult 1/2 oră este ascultată cu atenție.

De mare importanță este actualitatea predicii. Principiile dogmatico-morale și liturgice rămân mereu aceleași, însă forma de predare trebuie să fie potrivită vremurilor, ca credincioșii să ne înțeleagă. În acest sens, preotul va vorbi după felul de gândire al credincioșilor, înconjurând cuvintele abstracte, pe cari credincioșii nu le înțeleg. Pretutindeni în școală, armată, instituții publice, credincioșii aud pronunțându-se o limbă curat românească. Ritmul vremii pretinde același lucru și dela preot.

d) O chestiune de mare importanță pentru a atrage pe credincioși la biserică este *cântarea*. Când cantorul cântă mai mult mormăind, nu știu cum vor asculta credincioșii serviciul divin. Ideal ar fi ca toți credincioșii să cânte în biserică. Cunoscut cazul când un preot, după multă osteneală, a învățat pe credincioși mai întâi cântări mariane, părți din Paraclis, apoi cântări dela sf. Liturghie, așa că astăzi toți credincioșii cântă în biserică. Până vom ajunge la această uniformizare, ar fi de dorit, ca cel puțin copiii de școală să cânte sub conducerea învățătorului, ori în lipsa acestuia, a cantorului instruit de preot.

În felul acesta — după părerea mea — păstorul sufletească va atrage turma rătăcită la biserică, spunând pe dreptul: „Mai mare bucurie decât aceasta n'am, decât când aud, că fiii mei umblă întru adevăr.“ (III Ioan 4).

Pr. Lucian Bociat

Izvinul după 20 ani. Citind în nr. trecut al „Unirei“ despre frumoasa manifestație religioasă dela Izvin, ne-am adus aminte de ce era Izvinul acum 20 ani. Gazeta „Tribuna Aradului“ la 5 Iunie 1923 publică un reportaj intitulat „Semnul vremilor noi“, în care tâlcuia trecerea la biserică soră a parohului nostru de acolo, doctor în canoane, protopop și asesor consistorial, etc. Actului acestuia i-se dădea tâlcul exprimat prin titlul reportajului, și dezvoltat mai pe larg într-o altă gazetă din Arad, în care se spunea, că precum Unirea a intrat în Banat, la 1830, pe la Izvin, Chizdia, Ohaba-lungă și așa mai departe, tot aci începe și „revenirea“, mult ahtiată de frați. I-se dădea actului dela Izvin înțelesul de „începutul sfârșitului“ pentru întreaga unire în Banat; încât pentru parohia noastră Izvin se spunea că cei „vre-o 60 suflete de uniți sunt porniți să revină... S'au făcut sincere manifestații și declarații de acest înțeles“.

Cât de sincere au fost, dacă au fost, acele manifestații și declarații, s'a văzut: parohia s'a consolidat, devenind una din cele mai de frunte parohii ale diecezei: cu biserică nouă, casă parohială modernizată, beneficiu parohial sistematizat, vieață religioasă conștientă! — Toate acestea, după bunul Dumnezeu, mulțumită solidarității poporului și hărniciei conducătorilor ce au urmat, în special a actualului paroh și prot. on., Nicolae Lugojan.

La drept vorbind, pe noi la timpul său nu ne-au speriat prevestirile rele dela Izvin. La reportajul suspomenit, imediat am dat un răspuns la „Tribuna Aradului“ (apărut în nr. din 12 Iunie 1923, iscălit Verax), în care evidențind adevăratul tâlc al celor întâmplătoare la Izvin, arătam chiar din lucrările tipărite ale doctorului trecut, care e adevărul în ce privește catolicismul și România. Iar cu privire la argumentul invocat: că apele mici trag la cele mari, — ne exprimam părerea: că apele mici rămân mai curate, până pot rămâne mici, în alvia lor originală. „La tot cazul, spuneam, aceea se va ști și la Izvin“.

Evenimentele au justificat întru toate optimismul nostru! — O constatăm cu mare bucurie acum, după 20 ani Cu Dumnezeu înainte! (*Acelaș Verax*).

Misiunile populare în Biserica unită

În „Unirea“ din 12 Sept. 1942 (Nr. 36) am scris despre introducerea misiunilor populare în Biserica noastră. Am arătat, că „întemeierea reuniunii de misiuni e opera unui sinod arhidiecezan, în care s'a hotărât înființarea Reuniunii și s'au redactat statutele, în timpul mitropolitului *Victor Mihályi*...“ Am arătat, că începutul „a pornit dela Cluj, când păstoriau acolo, în pace și bunăînțelegere, părinții *Dăianu*, paroh-protopop, și *Roșianu* capelan“. Am arătat cum acești distinși preoți ai Bisericii noastre au împrumutat ideea cetind o carte împărțită oficiilor protopopești de mitropolitul *Mihályi*, și discutând frățește asupra cuprinsului ei. Am arătat și aceea, că cele dintâi statute sunt aproape în întregime traducerea statutelor cuprinse în cartea aceea. Nu am trecut cu vederea, că rezultatul acestor discuții a fost introducerea misiunilor populare în Biserica noastră, și că cele dintâi misiuni le-a ținut părintele *Roșianu*. Ca întemeietori, mai corect, ca inițiatori, i-am arătat pe părinții *Dăianu* și *Roșianu*, cari un timp au fost singurii misionari în Biserica unită.

Credeam, că fac bine să scriu acestea, fiind vorba de scrierea unui istoric al misiunilor populare în Biserica noastră. Mai pomeniam, că doi străluciți bărbați ai Bisericii noastre, *I. P. S. Valeriu Traian Frențiu* și păr. *Agârbiceanu*, pot da prețioase informații viitorului istoric al Reuniunii de misiuni.

Am scris „sine ira et studio“. Cu amândoi „întemeietorii“ am colaborat și cu amândoi am fost în cele mai frățești raporturi și cu cel care supraviețuește,

Să vedem, deci, domnilor, mai întâi cece este diavolul, acest mare dușman al societății creștine; și apoi, cum îl învinse parohul din Ars prin cele două arme ale rugăciunii și mortificării.

I.

În acest secol în care pretindem a fi niște complicați și niște rafinați, suntem adevărați lipsiți de finețe, tocmai pentru că suntem lipsiți de simplitate. Sfinții erau mai profunzi, pentru că erau mai naivi, mai clarvăzători, pentru că se mulțumeau să vadă lucrurile sub unghiul Evangheliei, singurul care este bun.

Ei considerau sufletele ca un câmp de bătălie pe care și-l dispută Dumnezeu și diavolul: Dumnezeu pentru a le purifica și ferici, diavolul pentru a le desonora și a le pierde. Dumnezeu vrea să posedeze sufletele; satana așisderea.

Sunt două feluri de posedări diabolice. Una, vizibilă și corporală, se traduce prin fapte anormale, extranaturale, aproape totdeauna violente: cei ce le suferă nu sunt de obicei vinovați, căci nu le suferă decât contra voinței lor. Cealaltă, spirituală și invizibilă, e cea mai teribilă pentru că este voluntară: e posedarea sufletului de către păcat. Demonul posedă sufletul în statul păcatului de moarte, după cum Dumnezeu posedă sufletul în statul harului. Ar fi curios să se arate minunatul paralelism al acestor două stări, care se acuză

până în expresiile identice de care se servește Scriptura pentru a caracteriza efectele prezenței divine și ale înăuririi diabolice în inimile noastre.

E o concepție grandioasă și pe care de altcum noi nu o putem lăpăda fără să nu renegăm credința creștină, aceea care ne arată pe unul fiecare dintre sufletele noastre și omenirea întreagă ca miza unei lupte neînțetate și formidabile, angajate între cer și iad. O regăsim pretutindeni în Scriptură și mai ales în sfânta Evanghelie. Hristos se dă drept ca dușmanul înăscut al diavolului. El a venit pentru ca să arunce afară pe căpetenia acestei lumi: *princeps hujus mundi ejicietur foras*. Luptă contra lui pas cu pas. Îi smulge victimele. Din fiecare îndoitură de teren, în Galileia, în Samaria, în Iudeia, vede ieșind câte un duh necurat. Îl atacă. Îl alungă în mod rușinător. Curăță ținuturile pe care le parcurge ca învingător. El e marele Exorcist.

Această luptă între El și căpetenia acestei lumi se continuă dealungul veacurilor. Ea explică istoria, persecuțiile, ereziile. Toate aceste atacuri sunt opera lui Satan îndârjit contra operei lui Hristos. Când Mântuitorul nostru își descopere inima sa fericitei Mariei-Margareta, îi anunță că această devoțiune va fi violent combătută; dar o asigură prin aceste cuvinte: Voi domni în ciuda lui Satan! Satan este deci totdeauna dușmanul.

Libercugetătorii neîntâlnind diavolul în fundul sticlelor lor strămbate, sau în adâncul

cuptoarelor lor, refuză să creadă în acțiunea sa în această lume, și chiar în existența sa. Ei nu văd sub acest nume decât un personaj iscodit de imaginație, un Mephistopheles, bun pentru personificarea idealului răului aci pe pământ, dar fără realitate personală. Ei pretind să explice pe o cale pur naturală fenomenele de posedare diabolică cele mai buimăcitoare. E adevărat că teoriile lor se schimbă în fiecare zi, și că cele de ieri sunt deja învechite azi. Însă credința lor pe deandosele nu se încurcă cu toate acestea. Ei proclamă ca o dogmă, că supranaturalul nu poate exista, fie acela diabolic sau divin, că diavolul este un mit, că îndrăcitiții sunt niște bolnavi, credincioșii niște naivi și exorciștii niște șarlatani. În fața unui astfel de oracol, diavolul n'are, evident, decât un lucru de făcut, de a se eclipsa.

E tocmai cece face cu grabă, cel puțin pentru marele public. *Una dintre marile sale abilități în acest veac*, cum o remarcă așa de fin Păr. de Ravnion, *e de a se face uitat*. Nu din modestie, ci din interes. Oricine crede în diavol, îi e teamă de el, și acela căruia îi e teamă de el se află în buna postură de a-i rezista. Diavolul preferă să se apropie de oameni fără sgomot, printr'o dărâmare progresivă și minare, în loc de a-i ataca pe față. Diavolului îi e teamă de lumină. Ca și monstrul antic, scos la lumină afară din cavernă, e de jumătate învins.

Credința că există diavol duce direct la

sunt și astăzi, iar pe celalalt îl pomenesc cu drag la ss. Liturghii.

La cele ce am scris eu a voit să răspundă un Preacucernic Protopop în adunarea din urmă a Reuniunii de misiuni. Nu m'a pomenit cu numele, dar discursul, așa cum a apărut în „Unirea”, aceasta o arată. Sf. Sa vrea să arate ca singur întemeietor pe pâr. Roșianu. Regret mult, că nu s'a gândit, înainte de a vorbi, la cuvintele citate ale lui Tacitus: „sine ira et studio”. Orice ar avea cineva cu un om și orice părere ar avea despre el, nu e permis să-l desbrace de adevărata și reala vrednicie. Vorbind — cu prilejul misiunilor ținute la Veștem — cu regretatul canonic *Collor*, un alt colaborator al pâr. Dăianu, a zis: „Dacă nu ar fi făcut Dăianu nimic altceva în Biserica noastră, decât să introducă misiunile populare, ar fi vrednic de cea mai mare recunoștință a noastră”. — Credem că și către alții s'a exprimat astfel regretatul și mult apreciatul misionar, care a fost pâr. *Collor*. — Insuși pâr. Roșianu și-a exprimat aceeași părere totdeauna, dar mai cu seamă în timpul din urmă, după ce s'a produs un anumit fapt.

Din însuși discursul pâr. protopop se vede, că la Totelec a fost numai o încercare, prima încercare, de a ținea misiuni. Predică de două ore e o bună dovadă, că încă nu era deplin în curat cu felul misiunilor. În cartea pomenită alui Romaisz sunt date numai schițe de predici, dar în îndrumări spune, că predica să nu fie mai scurtă de $\frac{3}{4}$ oră, nici mai lungă de 1 oră (pag. 12—13). Pâr. Roșianu a trecut măsura și însuși zimbă, când, vorbind de prima încercare, spunea, că a fost așa de răpit, încât nu și-a dat seamă, că se prea estinde.

De altfel în prima carte de predici pentru misiuni, „Mântuește-ți sufletul”, tipărită la stăruința pâr. Roșianu, nu se găsește nici o predică de 2 ore. (Pâr. protopop de sigur a băgat de seamă acest amănunt, fiind unul din editorii acestei cărți. De altfel și de existența acestei

credința în Dumnezeu. Scepticul Bayle constată acest fapt în *Dicționarul filosofic*: „Dovediți numai necredincioșilor existența duhurilor rele și-i veți forța să vă admită toate dogmele!”. Voltaire asemenea înțelese locul logic și rolul lui Satan în economia religiei, când scria: „*Pas de Satan, pas de Sauveur!*”.

Iată pentru ce diavolul caută să îndepărteze dela el atențiunea publică. El neagă Providența divină prin gura ateilor, dar el neagă deasemenea propria sa intervenție care este un fel de providență pe deandosealea. El se ocupa de sufletele noastre după cum se ocupă și Dumnezeu, dar într'un scop opus, și, pentru a ne surprinde mai bine, ne adoarme în necredință și în scepticism cu privire la sine.

Dar iată deasemenea pentru ce Dumnezeu permite și dispune din timp în timp ca Satana să se trădeze pe sine însuși atacând anumite suflete, nu numai prin ispită și păcat de moarte, nu numai prin manopere subterane și invizibile, ci deschis, într'o luptă externă, violentă, în care dă curs liber adevăratelor sale sentimente de ură. Sub această formă ascuțită și-a manifesta el dușmănia față de parohul din Ars.

(Urmează)

Trad. Ioan Vultur

cărți s'a aflat din amintita carte alui Romaisz!) Că nu se obișnuesc predici de 2 ore, o poate vedea pâr. protopop și din cele două volume de predici ale celui mai vestit misionar ungar din Ardeal, pâr. Lukács Mansvét O. F. M. (Kövess engem, Cluj 1939—39), unde nu sunt predici mai lungi de $\frac{1}{2}$ oră.

După aceea cei doi preoți ai noștri au pus la punct modalitatea ținerii misiunilor și — după Romaisz — au făcut programe pentru 2—3—4 zile, încadrate de diferite slujbe, ale ritului românesc.

Să lăsăm la o parte orice patimă! Mortului nu-i folosim, pe cel viu să nu-l jignim. Amândoi au stăruit să se introducă și să nu ne fie greu a le recunoaște această vrednicie. Sunt convins, că viitorul istoric al Reuniunii de misiuni nu se va lăsa condus de altceva decât de creștinismul: Dați Cezarului, ce-i al Cezarului și lui Dumnezeu, ce-i a lui Dumnezeu.

Octavian Popa

Știri mărunte

Binecuvântare de biserică. Fruntașa comună *Tiur*, a avut parte Duminecă, 20 Sept. cr., de mare bucurie sufletească. Prin strădania pâr. *Silviu Raica* și prin dărnicia credincioșilor, vechea biserică a fost renovată și pictată, iconostasul frumos curățit — scoțându-se în relief vechea pictură de o mare valoare artistică. Binecuvântarea sf. lăcaș a săvârșit-o pâr. canonic dela Blaj *Ion Moldovanu*, asistat de preotul local și de pâr. prof. *Dr. Simion Crișanu*. La înălțătoarea slujbă au luat parte credincioșii cu mic cu mare, foarte mulți apropiindu-se de sf. Taine în frunte cu bătrânul preot *Izidor Raica*, ce și azi ostenește în slujba sufletelor. Importanța zilei a tălmăcit-o în mișcătoare cuvinte trimisul Blajului, legând de suflet credincioșilor frecventarea sf. lăcaș binecuvântat și strădania continuă a unirii cu Hristos.

Preasf. Iuliu Hossu în mijlocul credincioșilor. Fruntașa noastră parohie *Borșa* din eparhia Clujului, a avut fericirea să primească din nou, după două decenii, pe Preasf. Iuliu, în vizitație canonică. În cadrele sf. liturghii arhierieșii, înaltul Ierarh a rostit o cuvântare de învățătură creștinească, mângâindu-și fiii sufletești cu vorba inspirată a Scripturii: „Dacă Domnul e cu noi, cine poate fi împotriva noastră” și să nu fie biruit?

Constituire de Agru districtual. Duminecă, în 5 Sept. c., după amiază a avut loc la *Vurpăr*, în localul Casei Naționale, constituirea Agrului districtual, pentru protopopiatul *Țichindeal*. Au fost prezenți reprezentanții parohiilor *Noul, Roșia, Nucet, Fofeldea, Vecerd, Șalcău, Daia și Vurpăr*. După Paraclisul slujit la biserică de pâr. *Emanoil Crețu* din *Vecerd*, s'a trecut la Casa Națională unde pâr. *Toma Opreanu*, protopopul tractual, deschide adunarea printr'o cuvântare potrivită. Pâr. *Iulian Gherghel* din *Daia* a cetit raportul asupra numărului membrilor și asupra activității agriste din tract. Apoi s'a făcut alegerea comitetului Agrului districtual parohie de parohie. Comitetul propus de o comisie specială fiind aprobat, adunarea se încheie cu sfaturile luminate ale pâr. *Toma Opreanu*, protopopul tractului *Țichindeal*.

Locale. Dumineca viitoare, a XVI-a după *Rusalii*, va predica în catedrală pâr. *Dr. Alexandru Todea*, profesor de religie.

Nemții au părăsit și Sardinia. Dela cartierul general al *Führerului*, cu data de 22 Sept. a. c., se comunică, între altele, și aceea, că trupele germane, amăsurat ordinelor ce li-s'au dat, au părăsit insula *Sardinia*, fără a fi stingherite de dușman. În legătură cu această evacuare se mai precizează că: „Numai trupele trădătorului *Badoglio* au urmărit, pe o distanță respectuoasă, mișcările formațiunilor (germane) spre posturile de îmbarcare. Ele nu au îndrăsnit să deschidă focul decât numai ici-colo asupra ultimelor ariergărzi”.

Din Lunca. Credincioșii noștri din *Lunca* (distr. *Blajului*) au prăznuit sărbătoarea Sf. *Cruci* într'un mod deosebit. Încă demult, datorită râvnei

părintelui lor, *Teodor Munteanu*, și-au procurat c *troiță* frumoasă, pictată, pe care au înscris numele acelora ce cu jertfa vieții au întregit hotarele țării și-au dus departe în pământul Rusiei păgâne mângăierile *Crucii* datătoare de viață. *Crucea* eroilor a sfințit-o pâr. prof. *Dr. Simion Crișanu*, dela *Blaj*, care le-a tălmăcit credincioșilor importanța zilei și valoarea jertfei în lumina credinței creștine. Cu acest prilej s'a oficiat un părăstas pentru eroii comunei, și foarte mulți credincioși s'au împăcat cu Dumnezeu, apropiindu-se de sf. Taine ca lumii învrăjbite să i-se dăruiască pace!

Danii marinimoase. Inafară de prestațiile în natură ale enoriașilor pâr. *Belașcu*, pentru clădirea bisericii noastre din *Alțina*, au contribuit și de: *Mareșal Antonescu* cu 300.000 lei; *Viorel Tilea* 300.000 lei; *Nicolae Popa*, avocat *București* 260.000 lei; *Prefectura jud. Sibiu* prin d. *C. Negoescu*, prefect, 100.000 lei; credincioșii din *Alțina* 100.000 lei; comuna politică *Alțina* 91.000 lei; *Mitropolia Blaj* 30.000 lei; *Dr. P. Simonetti*, avocat, *Sibiu* 10.000 lei; *cooperativa Negovanul, Sibiu* 10.000 lei; *Iuliu Bini, Zlatna* 1000 lei. Alții au contribuit cu sume mai modeste. Tuturor răsplătească-le Cel de sus însuțit și înmîit!

S'a început desgroparea cetăților dace *Duminecă*, în 5 Sept. c., au avut loc serbări în onoarea pentru începerea lucrărilor de desgropare a cetăților dace din *Munții Sebeșului*. Cu acest prilej, prin cuvântări ocazionale, s'a arătat însemnătatea deosebită a comorilor arheologice pe cale de a fi scoase la lumină și puse în văzul lumii. La aceste lucrări participă tineret universitar și de școală secundară din toate părțile țării.

Spre știre. Primăria orașului *Blaj* ne cere să publicăm ceea ce urmează: 1. Posturi Sanitare de prima urgență, posturi mobile de ajutor și triaj sunt la *Serviciul Sanitar* al orașului *Blaj* telefon 94. — 2. *Spitalul de Stat* are telefon Nr. 19.

Telefonul „Unirii”

Dr. Moldovan, Zlatna. Am primit 1200 Lei, în contul abonamentului. Vă rugăm, primiți mulțumim pentru suprasolvire.

S. Voișan, Deva. Am primit 800 Lei, din care 500 Lei s'au contat în abonamentul anului viitor. Vă mulțumim.

Al. Mosora, Sighișoara. Vă mulțumim pentru suma de 500 Lei ce ați binevoit a ne trimite în contul susținerii gazetei noastre.

G. Butura, Petroșani. Am primit abonament pe 1942 și 1943.

I. Gorcea, Albac. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Ploscariu, Lugoj. Am primit suma de 300 Lei **Giurgea, Brașov.** Primit 300 Lei, dintre care 250 pe 1942 și 50 Lei pe 1943.

Oficiul parohial Ramna. Am primit 450 Lei abonament pe 1941 și 1942.

Pop, Craiova. Confirmăm primirea sumei de Lei 500 în contul abonamentului pe anul curent. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

FRIDERIC HÖNIG ARAD STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată. Rechizite și s'au de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

